



Nro. 35

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis 29-dik napján,
1808-ik esztendőben.

B é c s.

Sachen-Techeni Albert Hertzeg, az itt lévő fő vendégeknek a' Sachsoniai Antai Hertzegnek és feleségének Mária Theresia fő Hertzegasszonynak, fényes ebédet adott a' mult vasárnap 52 személyre terített asztalnál, mely ebédre az egész Császári Felséges Familia hivatalos volt. Délután leszékerezett a' Felséges Familia a' Prater nevű mulató helyre, melynek sétálásra alkalmaztatott útjain és kavéházai 's tsapszékei körül, nagy sokasággal jelent volt meg az ide való közönség. A' Fő Hertzegasszony hintaja mellett Albert Hertzeg lovagolt. Estvére minnyá-

M m

jok a' Wien pataka mellett lévő theatromra mentek, a' hol hármast kiáltás által fogadtattak.

Sz. Király-Szabadgyai Méltóságos Rosos Pál urat a' Sz. István Ap. K. Rend Vitézét Ansariai Választott Püspököt, Udvari Tanácsos és a' Felső Magyar Canczellariánál Referendarius.etc., eö Nagyságát, Wefzprémi Püspökké — Kamanházy László Urat Novii Választott Püspököt, a' Septemvirális F. Tábla Afsefsorát Nyitrai nagy Praeposteö N gát Vátzi Püspökké — Méltóságos Püspök Kluck Josef, Esztergomi Kanonok és Gen. Vicarius Urat pedig, Nyitrai Pöspökké tenni kegyelmesen méltóztatott eö Cs. K. Apostoli Felsőge.

Spanyol Ország.

Itt következnek még némely röviden özfzfeszedett környúlallásai a' Mártzius 18.kán történt Spanyol lármának: —

A' Békefég Fejedelmet (Godoi Manuelt) hogy a' nép' mérgitöl megoltalmazhassák, a' Királyi Testörzök Kafzarmájába kaptak volt bé, a' hol az után az Asturiai Princz (a' mostani Király) megjelenven, parantsólta, hogy hozzák eleibe Godoi Manuelt, ki is véres fővel és ábrázattal, 's olly formában jelenven-még, hogy ellenségét is szánakozásra indithatta volna, a' Princz előtt térdre esven, így szollott: Kegyelemért esdeklek Felsőged előtt. A' Princz erre e'képpen felelt: Godoi! látom elfelejtkezteél a'felöl, hogy még él az atyám. — Mint-hogy Királyi Hertzegséged (felel a' Békefég Fejedelme) ezen helyyen komandíroz, ebböl gondoltam, hogy meghalt volna a' Király. — Nem (mond a' Princz), az én atyám nem halt-meg; de nem fog sokáig parantsólni, 's ha én még Király nem vagyok is, nem sokára a' fogok lenni.

A tavaly Oktoberben a Madriti Udvarnál történt familiai egyenetlenkedésről irtak volt az ujságok; irtak volt, hogy az akkori Király a maga fiát akkor Korona Hertzeget fogságra tétette, s ennek néhány jobb embereivel is hasonlóképpen tselekedett eleinten, hanem végezetre a Korona Hertzegnek megbotsátott, etc. Az ujj Király már most jónak találta ezeket a környülállásokat, hogy a Közönség az akkori dolgoknak folyásokról itélhefesen, egy rendkívülvaló Udvari Ujságban bővebben kihirdettetni, melynek is ennyiben álli summás foglalatja:

Különös Udvari Ujság, Madrid Mártz. 31-kén, 1808. Minthogy az Udvari, a mult esztentöben történt Proczezsust az ő mostan uralkodó alattvalói az akkori tudósításokból nem minnyájan érthették meg illendőképpen: erre nézve ezt, mint a mely egyenesen az ő F.ge személye, és szolgálatjában volt személyek ellen volt intéztetve, közönségeslé tétettetni parantsólta ő mostan uralkodó K. F.ge, ilyen képpen: — “

„Oktober 28-kán Minister Cabelleróhoz küldött az öreg Király külömbkülömb irásokat, mellyek, mint mondják az Asturiai Princz (az uj Király) egyéb papirofsai között találtattak. Az oda küldött irások között találtattak először 12 darab levelek, mellyek a Princz által irattatva s önnön keze által aláirattatva voltak. Mindezekben a Manuel Godoi (Princz de la Pace) életét terjeztette a Királyi Princz a maga atya eleibe nagy tisztelettel; leirván születése, tselekedetei, boldogulása módja, kevélysége, és minden törvénytelenkedései környülállásait a nevezett személynék, térdre esve kérvén a Királyt ő Királyi Hertzege, hogy ön-

nön jelenlétében vizsgálta meg ezen fzemélyt (a' Bekekeség' Fejedelmét) a' Spanyol országi leg hűségesebb alattvalók által, 's ötöt egyszer megesmervén, küldje egész háza' népével egyetemben az Udvarból számkivetésbe, oda, a' hova maga ő F. ge leg illendőbbnek fogja találni, bizonyosá tévén a' Princz a' maga attyát a' felől, hogy ez az elköz leg nagyobb örömet és meglelégedést fogna okozni a' Spanyol népnek. Tááltattak az említett levelekben egyéb, hasonló közhasznú tzelra intéztetett javasítások is, a' mellyek itt azonközben elhalgáttatván, tsak az említették még, hogy a' Királyi Princz ezen írásait e' kérésen végezte; hogy, ha talám az attya a' Király ezen javasításokat telyesíteni nem akarná, tehát tekintené, a' fiára a' Princzre ezen dolgoknak kinyilatkozásokból következhető veszedelmeket, 's ezekre nézve méltoztasson azokat titokban tartani ő K. F. ge.

„A' második rendbéli tsonó papiros állott 5 levelekben; ezekben azt terjesztette a' Princz az attyának a' Királynak eleibe, hogy a' Békekeség' Fejedelme czélszásainak kitanúltathatások és megakadályoztathatások végett igen szükséges volna titkos vizsgálódokat tartani, egyéb eszközoeket is javasolván, a' mellyeket ezen czélnak elérhetésében hasznosoknak ítélt lenni a' Princz.

„A' 3-dik rendbéli írás Tavalerából volt dátáltatva; írta Don Juan Escoiquitz, Toledoí Kánok, a' Princz hajdani nevelője; a' ki ezen levélben a' Princztól hozzá intéztetett küümbkülömb kérdésekre felelt meg.

„A' 4-dik tsonó valamelly titkos írásra való bizonyos eszközoeket foglalt magában, melly eszközoek

sokféle környüállásokban hafzonra fzohtak szabadon fordittatni.

„Végezetre az 5-dik tsmót tette, egy név nélkül való levél. Ezt a' Princznek egy elküldött szolgálta írta volt hozzá: hanem nem taláztatott benne semmi a'féle tárgy, a' melly az itt szóban lévő környüállásokat illethetné.

„A' következett napon, u. m. Oktob. 29-kén éjféltájban özfzehivattattak a' Király szobájába a' levelezésre ügyelő Generális Titoknokok a' Királyi Tanáts ekkori ideig való Elölülőjével egyetemben, a' kik azt a' tanátsot adták a' Királynak, hogy a' feljebb előszámlált levelekre nézve meg kell a' Királyi Princzet (a' mostani Királyt) kérdezni, ki is ehezképpest azonnal az attya' szobájába hivattatván fogságra tétetett, a' nélkül, hogy valakinek másnak a' melléje rendeltetve volt ujj tselédeken és gavalérokon kívül, valamit tsak szolihatott volna. Ugyan ezen éljel a' tselédjei is mind fogságra tétettek. —

„Az erre következett napon, Oktob. 30-kán, egy parantsolatott küldött által a' Király a' Ministerhez Marquis Caballerohoz, olly véggel, hogy azt az egész országban hirdettefse-ki. Ezen parantsolatban valamint a' fiát a' Princzet úgy ennek tselédjeit és minden Udvarnokjait, árulóknak lenni hirdette a' Király. Ez a' parantsolat valamint a' Királynak magának, úgy a' 4 Státustitoknokoknak bizonysgtételek fzerént, a' Békefég' Fejedelme Godoi Manuel által irattatott, a' ki ekkor Madridban tartózkodott. —

„Ilyen környüállások között, fogságban és mindenektől elfzakasztatva lenni fzeleliven magát

a' mondott napon ő mostan uralkodó Királyi F. g., arra határozta magát, hogy adja-bé egy jelentésben, a' mit Hazája' javára illendőnek lenni gondol, 's ezen tselekedete által mentse-ki magát az elnyomattatás' állapotjából. Ehez képeest olyan nyilatkoztatást tett Oktob. 30-kán a' Ministernek Marquis Caballerónak, hogy, mint Korona örökös, Spanyol országnak boldogítására, arra határozta volna magát ő Királyi Hertzegsége, hogy a' Frantzia Uralkodó Házból feleséget vegyen magának; a' melly határozása egész szabad akarat fzerént esne. Hozza tette továbbá ezen nyilatkoztatásához, hogy ő Királyi Hertzegségének minden iparkodásai oda czéloztak volna, hogy azon bizodalmat, mellyet Felséges szüléi a' Békefség' Fejedelmébe helyhezettek, attól elvehesse; hogy továbbá, minthogy félt ő Kir. H. sége, hogy ez az elhatalmasodott ember (a' Békefség' Fejedelme) a' maga hatálmával visszta talál élni, tehát a' Státus' jóvával megégygyezőnek lenni gondolta ő K. Hertzegsége, hogy Hertzeg Infanta-dónak meghatalmazó irást adjon, arra a' végre, hogy azon esetben, ha a' Királynak nem vélt halála találna történni, az Ujkastiliai fegyveres seregeknek fővezérléseket azonnal vegye által.

„Ugyan ekkor Eskuriálba, a' hol a' Princz fog-ságban volt, a' Békefség' Fejedelme is megérkezvén, 's a' Princz szobájában megjelenvén egy levelet adott eleibe, hogy írja alája a' nevét a' Princz. Ezen levélnek a' volt a' foglalátja, hogy a' Princz botsánatot kér az attyától a' Királytól. Ő Királyi Hertzegsége a' fiúhoz illő tisztoletnek még ezt a' megmútatasát is meg nem akarván tagadni, a' levelet aláírta, etc. etc. — Ő mostan uralkodó F. g.

tehát (így végződik ez az előadás a' Madridi Ujságban) hogy a' közönség előtt kinyilatkoztassa, hogy az ő Felsege ügyében fogságot szenvedett izemélyek, t. i. Hertzeg Infantado, Don Juan Escoiquitz, Marquis Ayerde, Gróf Orgás, etc., telyefséggel bünösök nem voltak, ügyeknek ujjonan való megvisgálásokra egy Tanátsot rendelt, hogy világofságra jöjjon, hogy a' tavaly Oktob. 30.kán és Nov. 5-kén ezek ellen kihirdettetett fekete bünnek, még tsak nyoma sem volt.

Madrid, April 3-kán. Itt ilyen hirdetés jött-ki: — “

„Ő Királyi Felsege egy részről örvendezve szemlélvén, hogy a' Madridi lakosok az ide béfzállott Frantzia seregeket, a' maga, belső Felseges barátjának a' Frantzia Császárnak seregeit, közönségesen igen jól fogadták, más részről nagy kedvetlenséggel értette, hogy keveseknek gondolatlanságok és rozsz indulatjok, ezen jó egygyefséget meg akarta zavarani. Minthogy ezen megbántó és a' jó szívu Spanyoloknak jó indulatjoktól igen távol lévő tselekedet, a' maga indító okának kútfejét, talám azon Frantzia seregeknek czélozafsok felől lehető nevettséges és fundamentom nélkül való gyanakodásban találhatja, a' melly seregek ezen városban és az Ország' egyéb részeiben tartozkodnak: erre nézve most utólszor jelenti és erőfsíti ő F.ge, hogy ezen tekintetben mindenek tökéletes nyugalommal lehetnek, mivelhogy a' Frantzia országlófséknak akarhatja az ő Királyi F.ge akarataival éppen egy lévén, a' Frantzia seregeknek semmi ellenséges projektumjok Spanyol ország ellen nintsen, és tsak az ő Királyi F.gevel megegyezőleg, a' közönséges ellenség ellen hatá-

roztatott plánomot akarják munkába venni. Ez a nyilatkozatás elégséges arra, hogy minden értelmes embert megnyúgtaíson, és arra indíttson, hogy ilyen betsületes vendégekhez leg nagyobb kéfzszéggel viseltessék. Azonközben, ha tsakugyan taláíttatna valaki, a' ki a' két szövetséges nemzet ellen olly ellenséges indúlatú és vakmeróbátor lenne, hogy az egymás eránt való betses baráíttágot meg akarná befzed vagy tselekedet által, zavarni: hírtül adatik, hogy a' bünös, minden haladék és engedelem nélkül meg fog a' hüséges és engedelmes alattvalókhöz atyai indúlattal viseltető, a' bünösök eránt pedig eröss és igazságos Országglóízzék által, büntettetni."

Egy más hírdetés által a' tsendefség fenntartatására ügyelő örállók eránt kiadatott rendelés ujíttatott meg; a' fogadósoknak a' bor pálinka mérés estvéli 8 óra után megtiltatott, etc. — Az utzákon járó örállók igen vigyaznak, hogy a' nép sohol öízfze ne seregelííessen. A' tselédes gazdáknak szorosán megparantsóíttatott, hogy gyermekeiket és dolgozó legényeiket, semmi tolyongásra ki ne botsásák házaikból.

Egy harmadik hírdetés szerént parantsóíttatik, hogy a' kínél a' Békeféség' Fejedelminek pénze, drága kövei, egy szóval akár mi tulajdona taláíttatik, vagy aki annak valahol való léte felöl valamit tud, az arra kineveztetve lévő Commíssíónak haladék nélkül jelentse-bé.

Éízzaki Európa.

Végezete a' Stockholmi Udvar által az Orosz Udvar ellen kiadatott Hírdetésnek, mint ezt a' Stock-

holmi Ujság után elébb a' Koppenhágai, 's utánna minden más Ujságok kiadták: — “

„A' Tilsiti Kötés' titkos tziikelyei, mellyek nem soká' észrevétetődtek, 's a' mellyeket az után maga az Orosz Ministérium is megvallott, lassan-lassan kinyilatkoztatni kezdették erejeket. Az a' gváva elmejáték, mellyel a' száraz Europa' elnyomásában él a' Frantzia Országlószék, t. i. az Anglus kereskedésnek veszedelmes vólta, Északi Európába is elérkezett, hogy ide is kiterjesztődjön az a' szolgaság és inség, a' melly kikötőhelyről-kikötőhelyre Státusrol-Státusra egész Európában kiterjesztette magát. Önnön belátása, önnön tapasztalásai mellett, már most egy Országlószék is meg nem hagyatik; ártatlan szorgalmatoskodását egy nép is önnön szabadsága szerént nem gyakorolhatja; semmi köz Státus nem találthatik többé az ellenség és a' Vasallus között. A' békeségkötés és szövetség, szövetség és elnyomattatás, mind égygyek; Párisból szabattatnak ezen úgy gondólt függetlenségű Szövetségeseknek eleikbe a' törvények, systemák, és rendelések, mellyek mindentüvé azon egy fő uraság' systemáját terjesztvéni-ki, mindent megtámadnak, a' mi a' társaságra és magános emberre nézve leg szentebb. —

„Azonközben, midőn tavaly őszszel Pétersburgban az Angliával való ellenségeskedésre tétettek a' készültek, és míg az ezeknek bártóságos folytatásokra kivántató jó idők varattattak, az a' projektom terjesztetett az Orosz Cs. Udvar' résziről ő Swéd K. F.ge eleibe, hogy a' Napkeleti tengert, az 1780-dik esztendőbéli egygyezés szerént zárja-bé az idegen hadi hajók előtt. Ő K. F.ge erre azt felel-

te Nov. 13-kán, hogy a' Napkeleti tengert lehetlen volna békefegyverben tartani, valameddig a' Frantzia fegyveres erő annak Déli partjain uralkodna, s az ott lévő kikötőhelyeket bezárva tartaná. A' Király ehhez képest meghívta az Orosz Cs. Udvar, hogy vegye réa a' Frantziákat, hogy mennyenek el a' Napkeleti tenger Német partjairól. De továbbá, midőn azon h. 27-kén ismét megújította volna az Orosz Cs. Udvar a' maga előbbeni projektumát ekkör eleibe terjesztette ő K. F. ge, ő Orosz Cs. F. gének azt, hogy az Orosz birodalom és Anglia között 1801-ben készült Kötés, a' melybe ő Swéd K. F. ge is beállott a' Császár meghívására és unszolására, egészen eltörölte volna az 1780-béli kötés által felállított volt fegyveres Neutralitást, a' melly utolsó kötés alkalmatosságával (1801-ben) olyan egygyezésekre lépett ő Swéd K. F. ge Angliával, mellyeket igazság szerént mind eddig meg nem ronthat, valameddig Anglia a' maga ígéreteit meg nem szegi. Eltörölvén a' fegyveres Neutralitás, megszűnt velle egygyütt az a' köteletség is, mellyeket a' Swéd Udvar a' Napkeleti tenger költsának a' Sund szorosának bezárása eránt magára vállalt volt. Ide járul továbbá, hogy a' környülállások igen megváltoztak a' Sund szorosánál, t. i. először, hogy mikor Swéd ország a' Sundnak bezárását ígerte, szímet tartott egyfzersmind a' Dánus hadi hajós sereg' segedelméhez, a' melly már most nintsen többé, másodszor, hogy az ólta az Anglus hadi hajók a' Nagy Belten által, szélitibe béeveznek a' Napkeleti tengerre. Azonban mind ezek mellett is ajánlotta ő Swéd F. ge magát, hogy, noha fegyveres készületei által a' Napkeleti tengernek semmi segedelmire

nem lehetne is, tsakugyan magára vállalja, hogy alkudozás által rá veszi Angliát, hogy nem küld ezen tengerre hadi hajót, míg annak partjain ellenséges közzületeket nem lát, és míg oda valakinek segedelmire menni nem köteleztetik. Az Orosz birodalom hivta-meg Angliát a' hadakozásra: és most Swéd ország szolgáljon Reválnak és Cronstadtnak oltalmazó bástyául! —

„A' feljebb előhozott projektomoknak tétetésekkel a' hadi közzületeket is elkezdette tétetni az Orosz Cs. Udvar. A' Király ezeket tsendes elmével nézte, mind addig, míg magaviselete ellen semmi panaszt előhozattatni nem tudott; azonközben tsakugyan el nem mulatta olyan ajánlásokat tétetni, a' mellyek szerént egygyezések által fenn lehetett volna a' Napkeleti tengernek békeféségit tartani; az Orosz kikötőhelyeknek olyan szabad menedéket lehetett volna a' szerzeményeikkel való kereskedésére nyitni, a' milyennel ezen egész hadakozás alatt nem ditsekedhettek. A' Király' utolsó ajánlásai abban állottak, hogy a' két Udvarok egymás eránt engesztelődjenek-meg, kereskedésseiket költönösön eleve-nittsék-fel, a' szerentsetlen hadakozás után nyugodják-ki magokat; mellyekhez járultak a' szerentsetlen hadakozásnál még szerentsétlenebb békeféségitésel való megelegetésnek is néminémű nyilatkozatásai. Mind ezeket olyan bizakodással tette a' Király, hogy Anglia is helybe fogja hagyni, és ezeknek Pétersburgban lejendő elfogadtatásokat sokkal elébb reméllette ő Királyi F. ge, mint sem hogy Anglia a' maga ily félelmet okozó hadi hajós seregeit a' Napkeleti tengerre béhozhatná. Az ő K. F. ge Követje sürgette a' végső választ, a' kinek Febr. 15-dike vala

határoztatva, hogy audientziára menvén a' Császárhoz, a' Király ajánlásaival megegyezőleg való bővebb nyilatkoztatásokat tegyen előtte. Azenban minden alkudozásoknak végett vétett az erőszak; az Orosz seregek a' már tudva lévő Proklamátziókkal Finnlandiába bérontottak. —

„Most már minden törvényes Uralkodószer, minden igazságos és vitéz katona, minden hűséges alattvaló ítélje meg micsoda bárásmódja ez. Egy békefeszítőt szomszédra alattomban ráütni, még ez n' utóbbi, az erőszakos és rút tselekedetekkel illy gazdag időben is, hallatlan. A' Frantzia országgal ölféle szövetségzett Orosz birodalom nem elegendes arra, hogy egy, a' téli időáltal másoktól elváratott tartománynak, a' népek törvénye réguláinak megtartásokkal, ellene állhafson! Véletlen réarobbanás megrontásra van szüksége; a' népet szabadság' ígéréseivel akarja megvásárolni! a' Vész darabonként akarja megvenni a' katonákat, mint a' Petersburgi és Rigai piatzokon veheti a' jobblágyokat. Finnlandiai hűséges alattvalók; betsületes Nemzet! a' ti Királyotok egész országlása alatt azon iparkodott, hogy a' világosodást, mezei munkát, és boldogságot gyarapithassa köztetek. A' ti hűségrontó szomszédotok titeket a' régi századokba akar visszatafzítani. Mint szemre való hányást úgy nézte, hogy a' szomjedjában boldogok vagytok. Véres kardját tsoválja fejeitek felett; véres kezeit kiterjesztette tulajdonaitokra, égeti házaikat; igereiteivel csak azt akarja elérni, hogy vezedelem nélkül közelitshessen hozzátok. A' ti Királyotok, a' háboru inségei miatt szomorkodván, hanem azon meggyőződés által, hogy annak okozója nem volt, fe-

emelkedvén, tudja azt, hogy a' ti szívetek és hü-
ségetek változhatatlan fog eránta maradni, addig is,
míg önön és szövetségese erejét, a' ti védelmez-
tetésekre, az értetek való bízféállásra, fordit-
hatja. Köt Stockholmban Mártz. 11-kén, 1808-ban.

Elegyes Levelek.

A' Swéd. K. Udvar ellen ismét adott ki egy
hirdetést az Orosz Cs. Udvar. Főbb tárgya ennek
a' Stockholmi Udvarnál volt Orosz Követnek és Kö-
vetségéi személyeknek a' Király parantsolatjából tör-
tent fogságra való tétettetések, 's irásaiknak elpe-
tséltetések. Ezen ujj hirdetésé szerént most már
úgy nézi a' Császár Swéd Finlandiát, mint önön
tartományát.

Hannoverából irjak, hogy Aprilis 9 dikére vi-
radó éjjel úgy kiáradtak ott a' vizek, hogy a' mos-
tan élő emberek meg ilyent nem értek. A' Uj Kroni-
ka szerént 1624-ben volt ehez hasonló. Tsakugyan
hamarjában szalak (tutajok) készítettvén, ezek olyan
segedelemre szolgáltak a' lakosoknak; hogy a' város
leg alsóbb részeiben sem veszett egy ember is oda.
Az itt lévő Frantzia Sár Belleville, haladék nélkül
8000 tallérokat fizettetett ki a' kafsából a' közön-
séges segedelemre. — Hasonló szerentsétlen árvi-
zeket okozott a' hirtelen való olvadás ugyan ekkor,
Brauschweighban, Wernigerodében, 's más vidékeken is.

A' Göttिंगai tudós tanulók nem régiben is-
mét verekedtek, hanem már most sem nem a' lako-
sokkal sem nem a' katonákkal, hanem egymás kö-
zött. Egy nemzetbéliek a' más nemzetbéliekkel
(Landsmannschaft) 's szövetségeseikkel, verekedtek.
Forma szerént való tsatázásokat vittek véghez egy-

más ellen. Hathatós intések tétetődven azonközben közönségesé közöttök, végezetre szépen eltsendésedtek, 's ismét szépen hozzá fogtak a' tanúláshoz.

A' Párisi tudósítások Spanyol országról summásan ennyiben állanak: — A' Békefség' Fejedelme egy falun tartatik fogságban; 50 testörző lovasok és 500 gyalog katonák őrzik. Fogva van Diego Godoi nevű bátyya is annyával egyetemben, a' kik minden előkelőbb jó embereikkel egygyütt egy várba vannak zárattatva. Most azzal kezdik vádolni a' Békefség' Fejedelmét, hogy egygyetértésben volt az Ánglusok, hogy Ceuta nevű Spanyol várat Afrika partján nékiek árulás által kezekre akarta jádzeni, és minden kintsével egygyütt hozzájuk akart, vagy ezen várba vagy Gibraltárba szökni. Majd hihetetlen dolog, de valójában erősitik, hogy a' jofágai, drága kövei, házi készületei, etc., megérnek 500 millió Livrát; kész pénze 25 millió van. — Az ujj Király testvér öttse Don Carlos és Hertzeg Infanta-do elcibe mentek Napelon Császárnak.

A' Londonból Mártz. 20-kán indult levelek fzerént, már megérkezett volt oda is az első hír, a'felől, hogy Swéd Finnlandiába valósággal bényomultak volna az Orofz seregek. Nem tudnak nevet találni ezen levelek annak a' nagy érzenységnek kifejezésere, mely az Ánglus közönséget ezen hírnak hallására elfogta. Tsak elhalgattak reá, mint a' némák. Igen sajnálják a' Swédeket mindenek.

B r d é l y .

Kolosvár, Aprilis 9-kén. A' Kolosvári K. Lyceumban, a' Chymiának, Termész, Historiának, és Technológiának tudós Tanítója, T. Móger Károly Úr, kevés napokig tartott Betegsége után fel

váltá a' mulandó életet az örökké tartandóval Már-
tziusnak 11. ik napján. Melly nagyon betsülték és
fzerették ezt a' Professor Urat minden Hitvallásu
Tanítványi, ki tettzett tsak abból is; hogy a' Ca-
tolicus, Református, és Unitárius Vallásu ifiak ve-
télkedtek az ő néki adandó utolsó tiszteletben. Né-
melly Református Ifiak szép Magyar Versekkelis ki
mutatták háladó sziveket. Az Unitarium Kolégyom-
is adott ki utóbb derék Magyar Verseket. A'
Catholicus tanuló Ifiak közzül egy botsátott közre
deák Alagytát a' megholt Professor Urnak utolsó tisz-
teletére, a' mellynek végén ezek olvastatnak:
Quid iam? quid superest? nisi Corpus condier Urna,

Qua super inscriptum distichon istud erit:

Hic iacet in fusca Moger, alter Plinius Urna,

Ambo pares studiis, dispar uterque tamen.

Hic cito, virtutis tulit alter praemia sero,

Ille obit in patria, non obit iste sua.

Ergo vale! et stricto placide requiesce cubili,

Carele dive vale! Carele digne vale!

Valóban, Móger Károly Professor Urban, nem
keveset vesztett mind a' Kolosvári Lyceum, mind
az Olá-köblösi Timsó Fábrica, a' melly 1804-ik
esztendőben fel állittatván, 's most az ő igazgatása
alatt lévén, szép reménységgel mosolyoda a' maga
Részefseire. —

Akkor tenni jót ember társainknak, mikor a'
jótétemény azoknak leg jobb izü, kettős jóság és
okosság. Illyen okos jóságot tselekedé Kolosvárrott
Méltóságos Császári K. Kamarás Úr, Báró Jósika
Miklós, külömbenis a' jótéteményekre igen hajlan-
dó Úr. Mert bé érkezvén Kolosvárra, Aprilisnek
28-ik napján, dél táján, hideg fagyos időben, a'
Vitez Splényi Regimentnek két Osztália, annak Tiszt

Urait gazdag asztalánál meg vendéglette. Hasonló szíveséggel fogadta Aprilisnek 2-ik napján a' Granatáros Ofztálynak Tifzt Urait: Azon kívül, az Ó Fenesi jószágán által ment Ofztálynak Tifzt Urait Aprilisnek 30-ik napján, ebéddei, vatsorával, és másnap fölöstökömmel vendégeltette meg. Ebben az nemes érzésű Méltóságos Báróban, Rédei Lajosra vagyon Erdély hazánknak. Eltefse Isten ő Nagyságát, 's álgya meg jószágait a' leg gazdagabb terméssel, hogy ez utánis az érdemes emberekkel és szükölködökkel jót tehessen.

A' Kolosvári Reformatum Ó Kolegyomnak fundamentomait, minek utánna ott ki ásatták volna. a'hol leg büzesebb a' szomsédtság, történt nem sok napok előtt, hogy annak árkában, az ott mellette jádzó oskólas gyermekek között egygyik egygy aranypénzt találta, a' mellyet ő dántesnek vélt lenni, 's ugyis költött-ef. ^{Un} Meg értvén az Elöljárók a' dolgot, meg vizsgálták a' helyet, 's találtak apródonként, mint egy 250 aranyokat. Ezeknek nagyobb része Báthori Sigmond Fejedelmé, a' tizenhatodik századból valók. Láttam egygyet II-ik Lajos Királyét; egygyet a' Hunyadi czimmal, esztendő nélkül, illy Körirással: Moneta Ord. Tran. Ung. egygyet a' II-ik Zápolya Jánosét, ezen Körirással: Joan. Sec. D. G. Elec. Rex Ung. Egygyet Báthori Istvánét, mint Lengyel Királyét a' Boldogságos Szüz Képével, 's ezen Körirással: Stephanus Rex Pol. Pru. az ellenkezőréfzin S. Lázlo Képe vagyon illy körirással: S. Ladislaus Rex 1586. vagynak között több Hollandus aranyak. Ezen tudósítás annál nagyobb újság lehet, minél ritkább az arany pénz ebben az aranyt termő hazában. —